

MYNDIGHETERNAS OCH YRKESPERSONERS HÄNVISNINGS-, KONTAKT- OCH ANMÄLNINGSSKYLDIGHETER TILL SOCIALVÅRDEN

Kontakt till socialvården för bedömning av stödbehov

Den i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) avsedda yrkesutbildade personen inom hälso- och sjukvården, socialkuratorn eller tjänsteinnehavaren inom socialsektorn, utbildningssektorn, idrottssektorn, dagvården för barn, räddningsverket, Nödcentralen, Tullen, polisen, Brottsåtgärdsmyndigheten, arbets- och näringsmyndigheten, FPA eller utmättningsmyndighetens service har fått uppgifter om en person vars behov till socialvård är uppenbart, bör denne **hänvisa** ifrågavarande person till att söka socialservice eller ifall personen i fråga ger sitt samtycke direkt ta kontakt till den kommunala myndighet som handhar socialvården, så att stödbehovet skulle bli bedömt. Hänvisnings- och kontaktskyldigheten baserar sig på socialvårdslagen (1301/2014, SvL 35 §). Genom att ta kontakt med socialvården stöds personen i en svår livssituation då en hänvisning till att ta kontakt för att få service inte är en tillräcklig åtgärd. Det strävas till att kontakt tas i samarbete med personen i fråga och med dennes samtycke.

Socialservice (SvL 11 §) bör ordnas **exempelvis**

- ifall klienten behöver stöd
- som stöd för att klara av det dagliga livet (t.ex. hemservice för barnfamiljer/seniorer, förebyggande familjearbete, stödfamilj);
- för stödbehov med anknytning till boende (t.ex. hemlöshet, otrygghet);
- för behov av ekonomiskt stöd (t.ex. utredning av socialskyddsärenden);
- i fråga om sociala förhållanden och fästande i samhället (t.ex. ensamhet, svårigheter med studier och sysselsättning);
- för att stödja en balanserad utveckling och välfärd hos barn (t.ex. stödbehov i fostran och omsorgen av barnet eller växelverkan mellan barn och förälder, barnets andra omständigheter, skolgången eller hälsovården)

ifall klienten har upplevt

- närstående- och familjevåld samt annat våld eller annan illabehandling;
- en akut krissituation

ifall klienten har behov till service

- p.g.a. missbruk av berusningsmedel, psykisk ohälsa, annan sjukdom, skada eller åldrande;
- p.g.a. anknytning till annan fysisk, psykisk, social eller kognitiv funktionsförmåga;
- för att stödja anhöriga och närstående (t.ex. utmattnings hos en närståendevårdare)

Anmälan om behov till socialvård bör göras omedelbart utan klientens samtycke och utan att sekretessbestämmelserna hindrar, ifall personen i fråga tydligt är oförmögen att ansvara för den egna omsorgen, sin egen hälsa eller säkerhet eller ifall personens förmån nödvändigt kräver detta.

Anmälan om servicebehov hos en äldre person

Ifall den i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården avsedda yrkesutbildade personen inom hälso- och sjukvården eller tjänsteutövande yrkesutbildade personen inom socialvården, regionens räddningssektor, nödcentral eller polisen har fått kännedom om en äldre person i behov av social- eller hälsovård som själv uppenbart är oförmögen att ombesörja sin egen omsorg, hälsa eller säkerhet bör denne

utan att sekretessbestämmelserna hindrar meddela om ärendet till den myndighet som inom kommunen ansvarar för socialvården. Anmälningsskyldigheten baserar sig på äldreomsorgslagen (980/2012 25 §).

Anmälan bör göras i situationer, där det finns skäl att vara orolig för välbefinnandet hos en äldre person; ifall personen **exempelvis**

- inte klarar sig med den tillgängliga servicen bl.a. ifråga om trygghet av näring, läkemedelsbehandlingar och hygienskötsel
- bor i en bristfälligt utrustad bostad eller boendeomständigheterna i övrigt inte är ändamålsenliga
- inte självständigt klarar av att sköta sina ärenden och inte förmår sig att söka sig till den social- och hälsovårdsservice som hen behöver
- använder oskäligt mycket rusmedel eller på något annat sätt förutsätter den egna hälsan för fara och att den egna säkerheten lider av illabehandlingen
- ett tydligt behov till hjälpmedel framgår

I tillägg till vad som stadgas ovan bör en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården **meddela** den i kommunen ansvarande myndigheten för socialvård om utskrivning av en äldre person från anstaltsvården inom hälsovården. Anmälan bör göras i god tid före utskrivningen. Även en annan än den anmälningsskyldiga kan göra ovanstående anmälningar som berör denne utan att sekretessbestämmelserna hindrar detta.

Barnskyddsanmälan

De som är anställda eller innehar ett förtroendeuppdrag hos någon av följande aktörer, eller som utför motsvarande uppgifter i ett uppdragsförhållande eller som självständig yrkesutövare, samt alla yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården **är skyldiga** att utan dröjsmål och trots sekretessbestämmelserna **göra en anmälan** till det organ som ansvarar för socialvården i kommunen, om de i sin uppgift fått kännedom om ett barn för vars del behovet av vård och omsorg, omständigheter som äventyrar barnets utveckling eller barnets eget beteende kräver att behovet av barnskydd utreds: social- och hälsovården eller barndagvården; undervisningsväsendet; ungdomsväsendet; polisväsendet; Brottsförklaringsmyndigheten, brand- och räddningsväsendet; en producent av socialservice, barndagvård eller hälso- och sjukvårdstjänster; en undervisnings- eller utbildningsanordnare; en församling eller något annat religiöst samfund, en förläggning eller flyktingsluss som avses i 3 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011), en enhet som bedriver nödcentralsverksamhet; en enhet som ordnar morgon- eller eftermiddagsverksamhet för skolelever; Tullen, gränsbevakningsväsendet; en utökningsmyndighet; Folkpensionsanstalten. Anmälningsskyldigheten baserar sig på barnskyddslagen (417/2007 25 §).

Barnskyddsanmälan bör **exempelvis** göras i situationer där man upptäcker

- brister eller inkompetens i vården och omsorgen av barnet
- allvarlig försummelse av barnets behov eller vanvård i fråga om barnet
- misshandel eller sexuellt utnyttjande av barnet, men även misstanke eller hot om dessa
- att barnet använder rusmedel, har problem med den mentala hälsan, är självdestruktiv, symptom i form av brott eller kontinuerlig lamslagning av skolgången
- målsmannens problem med rusmedel eller mentala hälsan, lamslagning av egen omsorg, orkeslöshet
- en mycket svag ekonomisk situation hos familjen eller att det vardagliga stödnätverket saknas

För en barnskyddsanmälan kan man använda en anmälningsblankett, men det är inte nödvändigt att använda denna. Huvudsaken är att anmälan görs utan dröjsmål och att anmälaren ger sina kontaktuppgifter för kontroll av uppgifterna (anvisning om att göra en barnskyddsanmälan).

Den i barnskyddslagen avsedda anmälningsskyldigheten kan förverkligas utan att sekretessbestämmelser hindrar det även genom att tillsammans med barnet eller dennes föräldrar ta kontakt för att bedöma servicebehovet enligt socialvårdslagen (SvL 35 §) under förutsättning att: 1) kontakt tas utan dröjsmål; och 2)

den i 25 § avsedda anmälningsskyldiga personen i samband med kontakttagningen meddelar orsakerna som lett till att kontakt tas.

De enligt barnskyddslagen anmälningsskyldiga **ska göra en preliminär barnskyddsanmälan** (Barnskyddslagen 25c §) utan att sekretessbestämmelserna hindrar det i situationer där det är motiverat att misstänka att familjen kommer att behöva stödservice från barnskyddet direkt efter förlossningen. En yrkesutbildad person eller myndighet har säkra uppgifter om t.ex. den kommande moderns eller faderns missbrukarproblem, allvarliga störningar i mentala hälsan eller frihetsstraff.

OBS! Kontakttagning och anmälan görs till socialvården i klientens hemkommun under tjänstetid. Det viktigaste är att kontakttagningen eller anmälan görs utan dröjsmål. Bedömningen av behovet till akuta åtgärder inom socialvården hör till socialmyndigheten. Den anmälningsskyldiga har ingen prövningsrätt, med vilken det vore berättigat att flytta fram görande av anmälan p.g.a. anmälaren bedömer att anmälan sannolikt inte leder till nödvändiga åtgärder. Görande av anmälan kan inte heller fördröjas eller låta bli att göras med motiveringen att anmälaren bedömer att en annan instans redan anmält samma sak eller ifall det mellan anmälaren och klienten/patienten finns ett konfidentiellt klient-/patientförhållande. Anmälningsskyldigheten hävs inte heller av det att anmälaren med säkerhet vet att klienten redan är en klient hos socialvårds-/barnskyddsservicen. Anmälan kan även i detta fall leda till att klientens situation ombedöms och till eventuella åtgärder som förverkligas akut.

I akuta situationer där det med tanke på säkerhet eller med tanke på överlevnad är nödvändigt att ingripa tas kontakt med socialjouren t.ex. via nödcentralen 112. I nödcentralen gör den anställde en bedömning av den sociala nödsituationen, utifrån vilken nödcentralen vid behov hänvisar ärendet vidare till socialjouren. Socialjourhavaren kan konsulteras i situationer som känns osäkra. Nödcentralen sköter även om att andra viktiga myndigheter med tanke på skötandet av ärendet (t.ex. polisen, akutvården) får kännedom om ärendet.

ANNAT SOM SKA OBSERVERAS: Anmälan om behov av intressebevakning till magistraten

Den som har fått vetskap om att någon uppenbarligen är i behov av intressebevakning kan utan hinder av tystnadsplikt anmäla detta till förmyndarmyndigheten. Anmälan skall göras till den förmyndarmyndighet inom vars verksamhetsområde den person som anmälan gäller har hemkommun eller, om han eller hon inte har hemkommun i Finland, till den förmyndarmyndighet inom vars område han eller hon huvudsakligen vistas. (442/1999, Lagen om förmyndarverksamhet 91 §).

Om en myndig klient i en sak som gäller klientens person eller förmögenhet är i uppenbart behov av intressebevakning, skall det organ som avses i 6 § 1 mom. socialvårdslagen (710/1982) göra en anmälan till förmyndarmyndigheten för att en intressebevakare skall förordnas för klienten. När det i ett enskilt socialvårdsärende som gäller den minderåriges person finns grundad anledning att anta att vårdnadshavaren inte opartiskt kan bevaka barnets intresse, skall ett organ som avses i 6 § socialvårdslagen (710/1982) göra en ansökan eller anmälan om förordnande av en intressebevakare för den minderåriga, om det är viktigt för trygghet av den minderåriges intresse. (812/2000, Klientlagen 9 §, 10 §)